

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

*м. Київ
КНУБА*

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

ПОСЕРЕДНИЦТВО ПСИХОЛОГА ПРИ ПОДОЛАННІ КОНФЛІКТІВ У КОЛЕКТИВІ»

Конфлікти у колективі є природним елементом соціальної взаємодії та можуть виникати через різні причини: розбіжності у цінностях, інтересах, професійних підходах або стилях спілкування. Хоча конфлікти мають потенціал деструктивного впливу, вони також можуть стимулювати розвиток, творчість та підвищувати ефективність роботи колективу за умови правильного їх вирішення. У цьому контексті посередництво психолога виступає важливим механізмом вирішення конфліктних ситуацій та підтримки психологічного клімату [1].

Посередництво визначається як процес цілеспрямованого втручання третьої, нейтральної сторони для сприяння взаєморозумінню між конфліктуючими сторонами та пошуку конструктивних рішень. У колективі психолог виконує роль медіатора, сприяючи виявленню прихованих причин конфлікту, формуванню ефективної комунікації та підтримці емоційної стабільності учасників процесу [2].

Емоційний аспект конфлікту є ключовим. Суперечності часто супроводжуються негативними емоціями: роздратуванням, тривогою, образою, агресією. Психолог допомагає сторонам конфлікту усвідомити власні емоції, навчитися їх регулювати та висловлювати у конструктивній формі. Емоційна стабільність учасників конфлікту підвищує шанси на успішне вирішення ситуації без ескалації [3].

Когнітивний компонент посередництва полягає у формуванні чіткого розуміння причин конфлікту, його наслідків та можливих стратегій вирішення. Психолог стимулює учасників аналізувати ситуацію з різних точок зору, сприяє розвитку емпатії та здатності приймати позицію іншої сторони. Це дозволяє колективу шукати компромісні рішення та підтримувати конструктивний діалог [4].

Соціально-психологічна підтримка у процесі медіації включає розвиток комунікативних навичок, підвищення рівня довіри між учасниками конфлікту та сприяння створенню позитивного психологічного клімату. Психолог як посередник забезпечує нейтральну атмосферу, де кожен учасник може бути

почутим, що підвищує ефективність переговорів та зменшує напруження в колективі [5].

Стратегічний аспект посередництва включає використання спеціальних методик, таких як фасилітація, активне слухання, групові тренінги та вправи на розвиток командної взаємодії. Такі підходи допомагають учасникам конфлікту усвідомити власні ресурси, підвищують їхню здатність до саморегуляції та розвитку навичок конструктивного вирішення суперечок [6].

Особливу роль відіграє профілактика конфліктів. Психолог може проводити тренінги з комунікації, розвиток емоційного інтелекту, формування командних цінностей та норм взаємодії, що знижує ймовірність виникнення деструктивних конфліктів. Попередня робота з командою підвищує її стресостійкість та готовність до спільного вирішення проблем [7].

Індивідуально-психологічні особливості учасників конфлікту також впливають на ефективність посередництва. Рівень самоконтролю, гнучкість мислення, емпатія та здатність до саморефлексії визначають, наскільки кожен член колективу готовий до конструктивного діалогу. Психологічна робота спрямована на розвиток цих ресурсів та підвищення адаптивності учасників [8].

В умовах сучасного професійного середовища ефективне посередництво психолога сприяє не лише розв'язанню конфліктів, але й розвитку колективу як цілісної системи. Воно допомагає підвищити продуктивність, зміцнити командні зв'язки та створити умови для позитивної соціально-психологічної атмосфери, що важливо для збереження психологічного благополуччя та професійної ефективності всіх членів колективу [9].

Отже, посередництво психолога при подоланні конфліктів у колективі включає емоційну регуляцію, когнітивну переорієнтацію, розвиток комунікативних навичок та формування соціально-психологічного клімату. Ефективне застосування цих механізмів сприяє конструктивному вирішенню суперечок, збереженню психологічного благополуччя та розвитку колективу. Подальші дослідження доцільно спрямувати на вдосконалення методик психологічного посередництва та системних програм профілактики конфліктів у робочих колективах.

Список використаних джерел

1. The Role of Transformational Leadership in the Relationship between Proactive Personality and Employee Voice among Male and Female Nurses / R Kalenychenko, V Mozalov, I Petukhova, I Yevchenko - International Journal of Organizational Leadership, 2023. URL: <https://www.proquest.com/openview/e9c8b8a9261a61be8ab18ee810fe77de/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2042242>
2. Особливості комунікації педагогів із дітьми на теми пов'язані з війною /Р. Калениченко, І. Петухова, Ю. Сілаєв - Вісник Національного університету оборони України, 2025 URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/320763>.

3. Психологічні аспекти публічного управління: навч. посібник / Р. А. Калениченко, О. В. Остаповський, Є. О. Телебенева ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. – Київ: КНУБА, 2025. – 271 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/handle/123456789/14138>

4. Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів: навчальн. посіб. для галузі знань «Економіка і підприємництво» Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України РА Калениченко, ОЄ Харіна, КМ Доценко - Ірпінь: Державна фіскальна служба України, 2016. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi66/0048705.pdf>

5. Р.А.Калениченко; А.С.Коханець. Конфліктологія і психологія управління: Навч. посібник / Р.А.Калениченко; А.С.Коханець. – К.: Компрінт, 2021. – 167 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi66/0048705.pdf>

6. Ю. С. Красильник, І. М. Мороз, Р. А. Калениченко. Психологічні умови формування творчої особистості здобувача вищої освіти / Наукові перспективи. Серія «Психологія» - Київ: Наукові перспективи, 2025. – Вип. № 11(65). – С. 2377 - 2391 Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/422/525>.

7. РА Калениченко. Вдосконалення технологій соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу у ВНЗ/Соціалізація студентської молоді в процесі професійної підготовки: 36. наук. праць/[Ківенко НВ, Богдановський ІВ, Пилипенко ОІ, Стасюк ВВ, Тарапатова НМ, Калениченко РА, Петухова Ю та інші]; за заг. ред. НВ Ківенко, РА Калениченко - Ірпінь: НУ ДПС, <http://surl.li/ptjiog>

УДК 016:929

Воровський Богдан Русланович,

здобувач вищої освіти навчальної групи ПНМ-25

Київського національного університету будівництва і архітектури;

науковий керівник: Корчова Галина Леонідівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури

СУЧАСНА ПРАКТИКА ШКІЛ МОНТЕССОРІ ЗА КОРДОНОМ

Система Монтессорі має широкий вплив у багатьох країнах світу, але найбільше вона поширена у США, Канаді, Великій Британії, Нідерландах, Швеції, Німеччині, Австралії та Японії. У цих країнах методика отримала підтримку як у приватному, так і в державному секторах освіти. Наприклад, у США працює понад 5000 Монтессорі-шкіл, з яких приблизно 500 є державними [1]. У Нідерландах та Швеції методика Монтессорі інтегрована в загальнонаціональні освітні програми, що дозволяє фінансувати такі школи з державного бюджету. Це сприяє її доступності для широкого загалу, а не лише для дітей із сімей із високими доходами [2].

У багатьох країнах школи Монтессорі співпрацюють із державними органами освіти. У США, наприклад, працює Національна асоціація державних шкіл Монтессорі (National Center for Montessori in the Public Sector), яка допомагає інтегрувати методику у систему публічної освіти.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net